

ΟΜΙΛΗΤΕΣ – ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

- Ε. Αγγελομάτη-Τσουγκαράκη, *Ιόνιο Πανεπιστήμιο*
Σ. Ανεζίρη, *Ε.Κ.Π.Α.*
Π. Βαλαβάνης, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ε. Βόγλη, *Δ.Π.Θ.*
L. Cotovanu, *Δρ της École des Hautes Études en Sciences Sociales*
Κ. Γαγανάκης, *Ε.Κ.Π.Α.*
Έ. Γαζή, *Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου*
Κ. Γαρδίκας, *Ε.Κ.Π.Α.*
Π. Γουναρίδης, *Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας*
N. Danova, *Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών, Σόφια*
T. Dinu, *Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου*
Μ. Ευθυμίου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ι. Ζελεπός, *Πανεπιστήμιο Μονάχου*
Α. Kaldellis, *Ohio State University*
Β. Καραμανωλάκης, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ό. Κατσαρδής-Hering, *Ε.Κ.Π.Α.*
Τ. Κιουσοπούλου, *Πανεπιστήμιο Κρήτης*
J. Kodér, *Πανεπιστήμιο Βιέννης*
Η. Κολοβός, *Πανεπιστήμιο Κρήτης*
Π. Κονόρτας, *Ε.Κ.Π.Α.*
Δ. Κοντογεώργης, *Ε.Α.Π./ Ιόνιο Πανεπιστήμιο*
Κ. Κοπανιάς, *Ε.Κ.Π.Α.*
Φ. Κοτσαγεώργης, *Α.Π.Θ.*
Γ. Κουμπουρλής, *Πανεπιστήμιο Κρήτης*
Α. Κωνσταντακοπούλου, *Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων*
Κ. Κωνσταντινίδου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Δ. Λαμπροπούλου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Α. Λυμπεράτος, *Πάντειο Πανεπιστήμιο*
I. Malkin, *Tel Aviv University*
Τ. Μαντούβαλος, *Δ.Π.Θ.*
Σ. Μεργιαλή-Σαχά, *Ε.Κ.Π.Α.*
Κ. Μπουραζέλης, *Ε.Κ.Π.Α.*
Κ. Νικολάου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ά. Νικολάου-Κονναρή, *Πανεπιστήμιο Κύπρου*
Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Γ. Πάλλης, *Ε.Κ.Π.Α.*
Α. Παπαδιά-Λάλα, *Ε.Κ.Π.Α.*
Θ. Παπαδοπούλου, *Δρ Ιονίου Πανεπιστημίου*
Μ. Παπαθανασίου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Δ. Παυλόπουλος, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ν. Πίσσης, *Freie Universität Berlin*
Σπ. Γ. Πλουμίδης, *Ε.Κ.Π.Α.*
Μ. Σαρηγιάννης, *Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Ρέθυμνο*
Fr. Scalora, *Μεταδιδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α.*
Β. Σειρηνίδου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ν. Σινιόσογλου, *Ι.Ι.Ε., Ε.Ι.Ε.*
Δ. Σταματόπουλος, *Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*
Α. Σφοίνη, *Ι.Ι.Ε., Ε.Ι.Ε.*
Γ. Τζεδόπουλος, *Επιστημονικός Συνεργάτης Κ.Ε.Ι.Ν.Ε., Ακαδημία Αθηνών*
Γ. Τόλιας, *Ι.Ι.Ε., Ε.Ι.Ε.*
Α. Χάματσου, *Δρ Ιστορίας Πολιτικών Επιστημών*
Ι. Κ. Χασιώτης, *Α.Π.Θ.*
Ευ. Χατζηβασιλείου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ειρ. Χρήστου, *Ε.Κ.Π.Α.*
Ευ. Χρυσός, *Ε.Κ.Π.Α.*

1837
2017
ΧΡΟΝΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστήμιων Αθηνών

180 χρόνια
Φιλοσοφική
Σχολή

Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο

“Έλλην”, “Ρωμηός”, “Τραικός”: Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες

Επιστημονική/Οργανωτική Επιτροπή:

Όλγα Κατσαρδής-Hering (Πρόεδρος), Αναστασία Παπαδιά-Λάλα, Μαρία Ευθυμίου, Ειρήνη Χρήστου, Κατερίνα Νικολάου, Σοφία Ανεζίρη, Κατερίνα Κωνσταντινίδου, Βάσω Σειρηνίδου, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης

url του Τμήματος:
<http://www.arch.uoa.gr/>

Αθήνα, 19-21 Ιανουαρίου 2017
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Κεντρικό Κτίριο Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου 30

09.00 - 09.30: Εγγραφή συνέδρων

09.30 - 10.00: Προσφώνηση - Χαιρετισμοί

Προσφώνηση από τον Πρύτανη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **καθηγητή Μελέτιο-Αθανάσιο Κ. Δημόπουλο**

Χαιρετισμοί από:

- τον Αναπληρωτή Πρύτανη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **καθηγητή Κωνσταντίνο Ν. Μπουραζέλη**

- την Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **καθηγήτρια Ελένη Καραμαλέγκου**

- τον Πρόεδρο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **καθηγητή Πάνο Βαλαβάνη**

- τον Εκπρόσωπο της Επιτροπής για τον Επετειακό Εορτασμό των 180 χρόνων λειτουργίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **επίκουρο καθηγητή Βαγγέλη Καραμανωλάκη**

10.00 - 10.20: Κεντρική Ομιλία: Όλγα Κατσιαρδή-Hering,
‘Ελλην’, ‘Ρωμής’, ‘Γραικός’: Από το πολυεθνικό στο εθνικό

Προσδιορισμοί και ταυτότητες στον κόσμο της αρχαιότητας

Προεδρείο: Σοφία Ανεζίρη

10.25: Κώστας Κοπανιάς, *Hiyawa, Achaiói, Ypachaiói: Μία περίπτωση Εθνογένεσης στην Κιλικία κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού και την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου;*

10.45: Irad Malkin, *Mediterranean networks and the emergence of Hellenic identities*

11.05: Πάνος Βαλαβάνης, *Οι αρχαίοι Έλληνες και η πανελλήνια συνείδηση στα πανελλήνια ιερά*

11.25: Κωνσταντίνος Μπουραζέλης, *Ο Αλέξανδρος και η διεύρυνση της έννοιας της ελληνικότητας*

11.45 - 12.15: Συζήτηση

12.15 - 12.40: Διάλειμμα

ΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΕΣ

Πολυγλωσσία, προσδιορισμοί και ταυτότητες στον βυζαντινό κόσμο

Προεδρείο: Ειρήνη Χρήστου

12.40: Johannes Koder, *‘Ρωμαϊστί’ – Παρατηρήσεις για τη γλωσσική romanitas των Βυζαντινών*

13.00: Θεοδώρα Παπαδοπούλου, *Τα ονόματα ‘Ρωμαίος, ‘Ελλην, Γραικός κατά τους μέσους βυζαντινούς χρόνους*

13.20: Ευάγγελος Χρυσός, *Γραικοί και Λατίνοι στην αναμέτρηση πάπα Νικολάου και πατριάρχη Φωτίου*

13.40: Σοφία Μεργιαλή-Σαχά, *Συλλογικές και εξατομικευμένες ταυτότητες βυζαντινών διανοουμένων ως συνώνυμο επιβίωσης τον 14ο αιώνα*

14.00 - 14.30: Συζήτηση

14.30 - 16.00: Διάλειμμα

Ο λόγος των ελίτ, ο λόγος των εξουσιών

Προεδρείο: Κατερίνα Κωνσταντινίδου

16.00: Τόνια Κιουσοπούλου, *‘Ρωμαίοι’ και ‘Έλληνες’ στο δεσποτάτο του Μορέως*

16.20: Άγγελ Νικολάου-Κονναρή, *‘Όλος ο τόπος ήταν γεμάτος Ρωμαίοι’: Αυτό/ετεροπροσδιορισμοί και ταυτότητα/ες στην Κύπρο κατά τη λατινική κυριαρχία (1191-1571)*

16.40: Αναστασία Παπαδιά-Λάλα, *Οι ‘Greci’ στον ελληνοβενετικό κόσμο (13ος-18ος αι.): Ο λόγος των πολλαπλών εξουσιών*

17.00: Φωκίων Κοτζαγεώργης, *Αναζητώντας τους ‘Έλληνες’ μέσα σε οθωμανικές διοικητικές πηγές*

17.20 - 17.50: Συζήτηση

17.50 - 18.10: Διάλειμμα

Το Παρόν διαβάζει το Παρελθόν: Ο κόσμος των αυτοκρατοριών

Προεδρείο: Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου

18.10: Anthony Kaldellis, *The Byzantine view of ancient romanization*

18.30: Πάρις Γουναρίδης, *Η ‘ακατάλυτη συνέχεια του ελληνισμού’ με τη ματιά ενός Βυζαντινού (ή/και ενός Βυζαντινολόγου)*

18.50: Μαρίνος Σαρηγιάννης, *Εικόνες των αρχαίων Ελλήνων στις οθωμανικές γραμματειακές πηγές πριν από τον 19ο αιώνα*

19.10 - 19.35: Συζήτηση

ΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΕΣ

Προσδιορισμοί και ταυτότητες: Μαρτυρίες και προσλήψεις

Προεδρείο: Κατερίνα Νικολάου

- 9.30: Ελένη Αγγελομάτη-Τσουγκαράκη**, *‘Εμείς οι Έλληνες άφοϋ έχασαμε τὸ βασίλειο, έχασαμεν ὅλα’*: Πῶς αυτοπροσδιορίζονταν οι υπό ξένοι κυριαρχία Έλληνες. Η μαρτυρία των κειμένων
- 9.50: Γιώργος Τόλιας**, *Χῶρος, καταγωγή, και αρχαιογνωστική γεωγραφία (15ος-18ος αι.)*
- 10.10: Ηλίας Κολοβός**, *Οθωμανικοί προσδιορισμοί των πληθυσμών του ελλαδικού χώρου στο Οδοιπορικό του Εβλιά Τσελεμπή*
- 10.30: Ιωάννης Κ. Χασιώτης**, *Αναζητώντας εσωτερικές και εξωτερικές μαρτυρίες για τον εθνικό προσδιορισμό των Ελλήνων στα προεπαναστατικά χρόνια*
- 10.50 - 11.20: Συζήτηση**
- 11.20 - 11.40: Διάλειμμα**

Από τον θρησκευτικό στον εθνικό λόγο

Προεδρείο: Κώστας Γαγανάκης

- 11.40: Γιώργος Πάλλης**, *‘Οι αναστήσαντές με, το ορθόδοξο γένος των Ρωμαίων’*: Δηλώσεις της ταυτότητας σε επιγραφές της μεταβυζαντινής περιόδου
- 12.00: Γιώργος Τζεδόπουλος**, *‘Χριστιανός’, ‘μουσουλμάνος’, ‘Έλλην’, ‘Τούρκος’*: Μερικές σκέψεις για τη διαπραγμάτευση συλλογικών ταυτοτήτων τον 17ο αιώνα με αφορμή την ‘Διάλεξιν’ του Παναγιωτάκη Νικούσιου με τον Βανί εφέντη
- 12.20: Ιωάννης Ζελεπός**, *‘Ελληνικόν γένος’ και ‘Ελληνισμός’ στον θρησκευτικό λόγο κατά τις παραμονές της Ελληνικής Επανάστασης (τέλη 18ου αιώνα έως 1821)*
- 12.40: Δημήτρης Σταματόπουλος**, *Περί της μοναρχίας Ελλήνων και Ρωμαίων*: Οι προφητείες του Δανιήλ στο έργο ενός δασκάλου του Ελληνικού Φροντιστηρίου στο Μελένικο των αρχών του 19ου αιώνα
- 13.00 - 13.30: Συζήτηση**
- 13.30 - 16.00: Διάλειμμα**

Ο ευρύς χώρος της διασποράς και ο κόσμος των Βαλκανίων

Προεδρείο: Βάσω Σειρηνίδου

- 16.00: Francesco Scalora**, *Ελληνο-αλβανικοί εποικισμοί στη Σικελία, 15ος-19ος αι.*: Ζητήματα ταυτότητας και προβλήματα ερμηνείας του όρου ‘Graecus/Greco’ στα καταστατικά ίδρυσης (Capitoli di fondazione) των ελληνο-αλβανικών κοινοτήτων της Σικελίας
- 16.20: Αγγελική Κωνσταντακοπούλου**, *Βαλκάνιοι Γραικομάνοι*: Από το γραικικό γένος στα έθνη
- 16.40: Ίκαρος Μαντούβαλος**, *Η αντίληψη του συλλογικού εαυτού στον κόσμο των παροίκων*: Ζήτημα λέξεων;
- 17.00: Ανδρέας Λυμπεράτος**, *Ρωμηοί, Έλληνες και Γκαγκαούζοι στη Βουλγαρία του 19ου αιώνα*: Ταξινόμηση, ανασηματοδότηση, αυτο-κατανόηση
- 17.20 - 17.50: Συζήτηση**
- 17.50 - 18.10: Διάλειμμα**

Ο ευρύς χώρος της διασποράς και ο κόσμος των Βαλκανίων

Προεδρείο: Μαρία Παπαθανασίου

- 18.10: Lidia Cotovanu**, *Οι πολλαπλές αναπαραστάσεις των ‘Ρωμαίων’ / ‘Γραικών’ στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες*: Η μαρτυρία του Ματθαίου Μυρέων (αρχές του 17ου αιώνα)
- 18.30: Tudor Dinu**, *Έλληνες κληρικοί, άρχοντες, έμποροι και τεχνίτες στο Βουκουρέστι των Φαναριωτών (1716-1821)*: Οι εθνικοί τους προσδιορισμοί
- 18.50: Νικόλας Πίσσης**, *Διακρίσεις και αμφισημίες*: Συλλογικοί προσδιορισμοί στον ορθόδοξο κόσμο του 17ου αιώνα
- 19.10: Δημήτριος Κοντογεώργης**, *Έλληνες υπήκοοι και γραικοί ραγιάδες*: Εθνικές ονομασίες και πολιτικά διακυβεύματα στις ελληνικές παροικίες της Οθωμανικής Δοβρουτσάς (1856-1878)
- 19.30 - 20.00: Συζήτηση**

Ο ΜΑΚΡΟΣ 19ος ΑΙΩΝΑΣ**Προσδιορισμοί και ταυτότητες: Τα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης****Προεδρείο: Δήμητρα Λαμπροπούλου**

- 10.00: Ελπίδα Βόγλη**, 'Ποιοι είναι Έλληνες;' Ο ορισμός του πολίτη και οι αναμορφώσεις της ελληνικής ταυτότητας κατά τη διάρκεια της Επανάστασης
- 10.20: Αλεξάνδρα Σφοίνη**, 'Αληθείς Έλληνες' – 'ανάξιοι του ελληνικού ονόματος': Οι ταυτότητες των Ελλήνων στην Επανάσταση του 1821
- 10.40: Μαρία Ευθυμίου**, Η έννοια του Έλληνα στα απομνημονεύματα του Παλαιών Πατρών Γερμανού
- 11.00 - 11.25: Συζήτηση**
- 11.25 - 11.40: Διάλειμμα**

Προσδιορισμοί και ταυτότητες: Το εθνικό πλαίσιο**Προεδρείο: Κατερίνα Γαρδίκια**

- 11.40: Nadia Danova**, Οι ελληνικοί δρομοδείχτες ως εργαλείο και καθρέφτης διαμόρφωσης εθνικών ταυτοτήτων
- 12.00: Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης**, 'Της μεγάλης ταύτης ιδέας': Οι αφετηρίες της ελληνικής εθνικής ιδεολογίας τον 19ο αιώνα
- 12.20: Αναστασία Χάματσου**, '... Αλλά συμφώνως προς τους λοιπούς αδελφούς ημών Έλληνας θέλομεν προσπαθήσει διά την ελευθερίαν...'. Από το millet στην εθνική ελληνική κοινότητα στην Κύπρο (ύστερη Οθωμανοκρατία-πρώιμη Αγγλοκρατία)
- 12.40: Παρασκευάς Κονόρτας**, Το 'Ρωμαϊκόν έθνος' κατά το β' μισό του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα
- 13.00 - 13.30: Συζήτηση**
- 13.30 - 15.00: Διάλειμμα**

Το Παρόν διαβάζει το Παρελθόν: Το εθνικό πλαίσιο**Προεδρείο: Πάνος Βαλαβάνης**

- 15.00: Νικήτας Σινιόσογλου**, Φιλοσοφία και νεοελληνική ταυτότητα, 19ος-20ός αιώνας
- 15.20: Γιάννης Κουμπουρλής**, Εθνική ταυτότητα, εθνικός χαρακτήρας και εθνικό αφήγημα: Ζητήματα ερμηνείας της ιστορίας του ελληνικού έθνους από τον Διαφωτισμό έως τον ιστορισμό
- 15.40: Δημήτρης Παυλόπουλος**, Η 'ελληνικότητα' στη Νεοελληνική Γλυπτική
- 16.00 - 16.25: Συζήτηση**
- 16.25 - 16.40: Διάλειμμα**

Το Παρόν διαβάζει το Παρελθόν: Το εθνικό πλαίσιο**Προεδρείο: Πάνος Βαλαβάνης**

- 16.40: Έφη Γαζή**, Ο Ελληνισμός του και οι Έλληνες: Τα έθνη του Ίωνα Δραγούμη
- 17.00: Ευάνθης Χατζηβασιλείου**, Ταυτότητες, ιστορικότητα και το πρόβλημα της αλαζονείας του παρόντος
- 17.20: Βαγγέλης Καραμανωλάκης**, Πού αρχίζουν οι Έλληνες;
- 17.40 - 18.05: Συζήτηση**
- 18.05:** Για την Επιστημονική/Οργανωτική Επιτροπή: **Αναστασία Παπαδία-Λάλα**, **Συμπεράσματα - Λήξη των εργασιών του Συνεδρίου**

Φωτογραφία χαρακτηριστικού εξωφύλλου:

Ed. Dodwell, Views in Greece, 1819

Ψηφιακό αρχείο Travelogues - Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη